

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)
ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΠΕΜΠΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2014
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (3)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ένα **σημαντικό** πρόβλημα του καιρού μας είναι η μεγάλη αύξηση της εγκληματικότητας, ιδίως των νέων. Σε σημαντικό βαθμό οφείλεται στην έλλειψη υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος, στην **απουσία** διαπαιδαγώγησης και παραδείγματος που να εμπνέει πίστη στις ηθικές αξίες και να τους δίνει υγιείς στόχους και ιδανικά, στην ανεργία, στη χρήση ναρκωτικών και στην έκθεση σε μια υποκουλτούρα βίας, μέσα από τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. [...] ¹

Η αύξηση της εγκληματικότητας και παραβατικότητας των νέων έχει επιβεβαιωθεί σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, όπως μαρτυρούν στοιχεία στατιστικών ερευνών και μελετών.

Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού στο περιοδικό *Time* χαρακτηριστικά αναφέρεται: «[...] Πρέπει να αναρωτηθούμε τι θα κάνουμε εμείς η **ενήλικη** κοινότητα; Ναι, η βιομηχανία της ψυχαγωγίας πρέπει να σταματήσει “να πουλάει βία” στα παιδιά. Ναι, η βιομηχανία όπλων πρέπει να **σταματήσει** ν’ αγωνίζεται να κάνει τα όπλα προσιτά σε όλους. Ναι, οι πολιτικοί χρειάζεται να δουν αυτά τα θέματα με μία ειλικρινή και διακομματική προσπάθεια και όχι απλά ως μέσα αντιπαράθεσης στις κομματικές εκστρατείες. Και ναι, τα ΜΜΕ πρέπει να κάνουν περισσότερα από το να χρησιμοποιούν τις τραγωδίες για εντυπωσιακούς τίτλους. Αλλά και τι μερίδιο ευθύνης θ’ αναλάβουμε εμείς τα άτομα;»

¹ Το σύμβολο [...] σημαίνει ότι παραλείπεται κείμενο.

Κοινωνιολόγοι και ψυχολόγοι καλούνται να ερμηνεύσουν το φαινόμενο αναζητώντας τα αίτια της εγκληματικότητας. [...] Γάλλοι κοινωνιολόγοι που ερεύνησαν το πρόβλημα της βίας στα σχολεία, επισημαίνουν ότι η λύση πρέπει ν' αναζητηθεί στην «αποκατάσταση της λειτουργίας των θεσμών» και όχι τόσο στα μέτρα επιτήρησης. Βασικές αιτίες θεωρούνται: τα οικονομικά προβλήματα, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η **ανασφάλεια** στον τομέα της εργασίας και οι ολοένα διογκούμενες ανισότητες.

Ιωάννης Π. Τσαχαγέας, 2006, «*Η ανθρωπότητα σε κρίση θεσμών και αξιών*», Εκδόσεις Γκοβόστη, Αθήνα (Διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80 -100 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου: «Ναι, η βιομηχανία της ψυχαγωγίας πρέπει να σταματήσει “να πουλάει βία” στα παιδιά».

Μονάδες 10

B2. α. Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου: «Ένα σημαντικό ... τηλεόραση» και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μον. 4)

β. Να γράψετε τα δομικά μέρη της ίδιας παραγράφου.

(Μον. 6)

Μονάδες 10

B3. α. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: **σημαντικό, απουσία, ενήλικη, σταματήσει, ανασφάλεια.**

(Μον. 5)

β. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: πίστη, στόχους, αναφέρεται, μερίδιο, ερμηνεύσουν.

(Μον. 5)

Μονάδες 10

B4. α. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των σημείων στίξης (εισαγωγικά) στις παρακάτω περιπτώσεις:

- «Πρέπει να αναρωτηθούμε ... εμείς τα άτομα;»,
- «να πουλάει βία».

(Μον. 2)

β. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία έκφραση με μεταφορική σημασία.

(Μον. 3)

Μονάδες 5

Γ1. Σε ένα άρθρο 400-500 λέξεων που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, να αναφέρετε μορφές ενδοσχολικής βίας που γνωρίζετε και να προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.

Μονάδες 40

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)
ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B1.

Η βιομηχανία της ψυχαγωγίας με κύριους εκφραστές την τηλεόραση, τον κινηματογράφο και το διαδίκτυο δεν είναι άμοιρη ευθυνών για την αύξηση της νεανικής εγκληματικότητας. Η προβολή της βίας και η ηρωοποίηση αντικοινωνικών τύπων είναι έντονη σε ταινίες, διαδικτυακά ηλεκτρονικά παιχνίδια, δελτία ειδήσεων, ακόμα και σε παιδικά προγράμματα. Απότοκο αυτών είναι οι νέοι, που δεν έχουν ακόμα ολοκληρωμένη προσωπικότητα, δεν έχουν κριτική σκέψη και μηχανισμούς αντίστασης, να εθίζονται σε βίαιες σκηνές και να προβαίνουν χωρίς ενδιασμούς σε παρόμοιες ενέργειες μιμούμενοι τους «ήρωες». Απαιτείται, λοιπόν, να ληφθούν τα ανάλογα μέτρα και η βιομηχανία της ψυχαγωγίας να παρέχει γνήσια και πραγματική ψυχαγωγία.

B2. α)

Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με αιτιολόγηση, αφού παρατίθενται τα αίτια της αύξησης της εγκληματικότητας των νέων, όπως η κρίση της οικογένειας, η ανεργία κ.α.

β) Θεματική περίοδος: «Ένα σημαντικό... νέων».

Λεπτομέρειες-Σχόλια: «Σε σημαντικό... τηλεόραση».

Κατακλείδα πρόταση: Δεν υπάρχει.

B3. α) Αντώνυμα:

Σημαντικό: ασήμαντο

Απουσία: παρουσία

Ενήλικη: ανήλικη

Σταματήσει: ξεκινήσει

Ανασφάλεια: ασφάλεια

β) Συνώνυμα:

Πίστη: πεποίθηση, αποδοχή

Στόχους: σκοπούς

Αναφέρεται: λέγεται

Μερίδιο: κομμάτι, τμήμα

Ερμηνεύσουν: εξηγήσουν

B4. α) «Πρέπει να αναρωτηθούμε... εμείς τα άτομα;»: Παρατίθεται αυτούσιο απόσπασμα από το περιοδικό Time.

«Να πουλάει βία»: μεταφορική σημασία.

β) Έκφραση με μεταφορική σημασία: «υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος».

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο. Απαιτείται **τίτλος**.

Μορφές ενδοσχολικής βίας.

- Εκφοβισμός, απειλές, χλευασμοί αδύναμων, ανίσχυρων ή μειονεκτικών μαθητών.
- Ρατσιστική συμπεριφορά απέναντι σε αλλοδαπούς μαθητές και γενικά σε μαθητές που διαφέρουν από τους υπόλοιπους ως προς την εξωτερική εμφάνιση ή τις ιδέες.
- Βία, επιβολή αυταρχικών, ολοκληρωτικών, εθνικιστικών αντιλήψεων.
- Εμπαιγμοί και κοινωνικοί διασυρμοί μαθητών που διακρίνονται και ξεχωρίζουν είτε ως «καλοί» μαθητές (=φυτά) είτε ως «ευνοημένοι» των δασκάλων.
- Διαπόμπευση με προβολή ιδιωτικών-προσωπικών στιγμών στο διαδίκτυο, ιδιαίτερα σε κορίτσια και εκβιασμοί.
- Καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, κλοπές, ληστείες, χρήση όπλων.
- Άσκηση πίεσης για ένταξη σε παραβατικές ομάδες και σε συμμορίες.
- Επιθετικότητα, καταστροφικότητα εντός και «εκτός» σχολείου.

Τρόποι αντιμετώπισης.

- Η οικογένεια: Να δείχνει μέριμνα κυρίως για την κάλυψη των συναισθηματικών-ψυχικών αναγκών των παιδιών.

Να διαπαιδαγωγεί με βάση τις διαχρονικές και πανανθρώπινες αξίες του ανθρωπισμού, να γαλουχεί στο σεβασμό του ανθρώπου, στην ισότητα, τη δικαιοσύνη και την ελευθερία.

Να αποδεικνύουν οι γονείς έμπρακτα την ωφελιμότητα των ανθρωπιστικών αξιών και να αποτελούν πρότυπα ήθους.

Να αναπτύσσουν οι γονείς διάλογο, συζήτηση και εποικοδομητική επικοινωνία χωρίς αυταρχισμούς, χωρίς βία και επιβολή.

Η οικογένεια να καλλιεργεί κοινωνική συνείδηση και ευθύνη και να οδηγεί στην ομαλή κοινωνικοποίηση.

- Το σχολείο: Να γίνει ένα δημιουργικό σχολείο, ανοιχτό στην κοινωνία.

Να δείχνει ενδιαφέρον για την καλλιέργεια του πνεύματος και τη δημιουργική έκφραση των παιδιών.

Να προετοιμάζει για την κοινωνική ένταξη και μεταβίβαση ανθρωπιστικών αρχών και κοινωνικών αξιών, όπως της ισότητας των ανθρώπων, της ανεκτικότητας και της αποδοχής, του σεβασμού της προσωπικότητας και της αξίας του άλλου, της δικαιοσύνης.

Να καταβάλλει προσπάθεια για την απάλειψη ξενοφοβικών και ρατσιστικών αντιλήψεων.

Να καταστεί σχολείο συνεργατικότητας-ομαδικότητας.

Να στελεχωθεί από ειδικούς παιδοψυχολόγους, συμβούλους, και κοινωνικούς λειτουργούς.

Να φροντίζει για τη διοργάνωση ομιλιών-συζητήσεων.

Να επιδείξει άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των κρουσμάτων βίας.

- Η πολιτεία: Να φροντίζει για την εκπαίδευση και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος με

μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Να οργανώσει ειδικά τμήματα ένταξης.

Να φροντίζει για τη στελέχωση εκπαιδευτικών μονάδων από κατάλληλα καταρτισμένους εκπαιδευτικούς.

Να μεριμνήσει για την ίδρυση κέντρων ενημέρωσης και υποστήριξης για γονείς και νέους που δέχονται ενδοσχολική βία.

Να υποστηρίξει τους τοπικούς φορείς που λειτουργούν προς την ευαισθητοποίηση απέναντι στο πρόβλημα και την ανάληψη δράση για την εξάλειψη αυτού.

Να επιδείξει μέριμνα για την κοινωνική πρόνοια και φροντίδα των ευπαθέστερων κοινωνικών ομάδων.

- Τα Μ.Μ.Ε.: Να αναδεικνύουν το πρόβλημα με αντικειμενική, σφαιρική και ψυχραιμη ενημέρωση.

Να προβάλλουν υγιή κοινωνικά πρότυπα και να καυτηριάζουν τις βίαιες συμπεριφορές.

Να φιλοξενούν σχετικές εκπομπές στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι του χώρου (μαθητές, δάσκαλοι, κυβερνητικοί εκπρόσωποι, ψυχολόγοι), ώστε να διερευνάται σε βάθος το φαινόμενο και να αναζητείται η λύση του.

Να επιμελούνται τα ψυχαγωγικά προγράμματα και να μην ηρωοποιούν τη βία.

Να δίνουν βήμα στους πνευματικούς ανθρώπους και να ωθούν τους νέους σε ενασχόληση με υγιείς δραστηριότητες όπως ο αθλητισμός.

Να προβάλλουν κοινωνικά διαφημιστικά μηνύματα.

Επιμέλεια απαντήσεων
ΓΑΛΑΤΣΙΔΑ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΠΑΚΑΝΕΛΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ